

Korprøven, der typisk varer fra 45 min. – 2 timer, er blot en lille del af det store arbejde og kræfter, der ligger i korarbejdet. Når du er godt forberedt, er du som udgangspunkt godt klædt på. Med i forberedelsen ligger selvfølgelig brugen af alle de værktøjer, du har samlet op på din musikervej. Er du ny i faget, er det vigtigt, at du har en ”stor taske” med enorm sugeevne! At du er åben for kontinuerlig optankning af alle de fantastiske værktøjer du møder på din vej. Du bør aldrig stoppe med at fylde på – vær nysgerrig og i konstant søgen efter nyt. Mange går desværre i dvale med tiden – det kan skyldes stort arbejdspress eller mangel på ressourcer og forståelse hos arbejdsgiver. Der kan være mange grunde. Men jeg håber for dig, der er ny – og dig der har været i ”marken” længe, at du vil lade dig inspirere af alt det der faktisk er tilgængeligt – både ift. kurser, kollegial sparring, coaching og materialer. Det er en vigtig del af dit arbejde som korleder

altid at opsøge ny viden og samle på erfaringer

Det kan være svært at forklare omgivelserne, hvad der ligger forud en vellykket korprøve – og hvad der ligger bagefter – og imellem. Det kræver tid – planlagt tid! Forståelse for dit arbejde er en vigtig del af arbejdsglæden. Få en god samtale med dit menighedsråd/din leder om, hvad der ligger af opgaver i dét ”at lave kor”.

Jeg har gennem årene lært, opsnappet og ”tyvstjålet” en masse gode og brugbare værktøjer til, hvordan man forbereder en uge/sæson med kor. Disse værktøjer samt de

refleksioner jeg har gjort mig på egen hånd – og vigtigt: i fællesskab med kolleger, er det resultat du kan læse her.

Der er ikke noget ”rigtigt og forkert” – korprøvens opbygning er lige så personlig, som vi er unikke.

Med udgangspunkt i en god plan, kan du gøre det til dit helt eget – efter dine kompetencer (også vigtigt at kende dine begrænsninger) og givne rammer. Er det helt nyt for dig at sætte dig ned og gøre dig overvejelser, så vælg ud, hvad du synes er vigtigst – og byg på – i det tempo, der passer dig. Dejligt, hvis du har mulighed for at være med til at sætte rammerne for: de fysiske omgivelser (øvelokalet), økonomi, instrumenter og øvrige materialer/rekvisitter – evt. hjælp fra kolleger/frivillige. Men aller vigtigst: at det er dig, der planlægger – både kort- og langsigtet. Det giver som udgangspunkt et større overblik – og dermed overskud. Og husk:

Enkelt er godt!

Lige meget, hvor meget vi har forberedt, går det næsten aldrig som planlagt! At ha’ korprøve er som at køre radiobil: du har en kurs, men der er altid noget udefrakommende, der skubber dig i en anden retning. Det er så din opgave enten 1) hurtigst muligt at komme tilbage på banen igen, og gå på kompromis med det planlagte... 2) Lege med på den ukendte vej.

Dit vigtigste værktøj er FLOW og SMITTEGLÆDE

- og det får du kun ved at planlægge, forberede dig, øve programmet igennem, kende dine sangere og ha' styr på værktøjskassen.

HUSK: Som medlem af KORLIV, kan du altid ansøge om at få besøg af en coach – uanset, hvor mange år du har været i faget. En god hjælp til opstart af kor – og en god hjælp til at forny.

Planlægning

"Den ugentlige korprøve er nerven i korets liv! Det er ønskeligt, at sangerne føler sig trygge og rammerne giver mulighed for trivsel og udvikling – og målet må være, at de vil ha mere / har lyst til at komme igen..." Jytte Lundbak

Når du ved, hvornår koret skal "levere", kan du finde repertoire, der vil give mening ift. tema, årstid, korets – og din – formåen.

Det er dit ansvar, at koret når at lære det valgte repertoire til tiden

Det er en af vores vigtigste opgaver at sikre sangerne tryghed. At kunne de valgte korsatser godt, giver en sikkerhed – og dermed tryghed - hos sangerne. Det giver også respekt for dig som korleder. Du har sikkert erfaret, at sangerne kan give udtryk for, at de ikke føler sig sikre, men hvis du mener de kan klare det – og de kan, er det også en vigtig succes-oplevelse for sangerne.

For at sikre, at koret lærer materialet godt – skal du være opmærksom på, at der skal arbejdes med materialet til mindst tre prøver. Og arbejd gerne med forskellige værktøjer til samme sang på de tre prøver.

Sangerne skal føle succes med sangen allerede efter 10 min.!

Skal de lære det udenad? Hvis de skal stå med noder, så overvej, om det kun er tekst de skal ha'. Hvis det ikke er en a cappella-sats, og der ikke findes et korpartitur, er det måske en god idé at lave en korvenlig udgave. Da kan du med fordel klippe akkompagnementet ud. Men – det kan også være en læring i partiturlæsning at få det hele med. Det er dig, der kender dit kor – men det er en vigtig overvejelse ift. både effektiv indstudering og afvikling. Og ja, det tager tid at gøre en node "kor-klar", men den tid det tager, kommer dig og koret til gode i korprøven.

OBS! Hvad vil du bruge tid på?

Hvordan bruger du din tid før, under og efter korprøven bedst og mest konstruktivt?

Tid = Energi!

Overvejelser - planlægning af korprøven

Øvelokale

- Fysiske/psykiske rammer
 - Som korleder har du ansvaret for energien og stemningen i korlokalet. Start med at sørge for, at der er rart at være: frisk luft, lys, ryddeligt, god plads (om muligt) og en akustik, der er til at være i. Vær bevidst om lydforhold – tænk over dit eget taleniveau... Det er en god idé at ramme korprøven ind af faste ritualer.
- Plads til bevægelse
- Atmosfære
- Stoleopsætning
- Tavle
- Klaver
- Andet?

Korets sammensætning

- Antal sangere?
- Piger/drenge?
 - Det er vigtigt, at du er bevidst om børnenes kompetencer: udviklingsniveau i sociale og sproglige færdigheder. De helt små sangere skal lære at være sammen i et større fællesskab, og for at få korprøven til at fungere godt, kræver det disciplin (på den gode måde) – og det skal læres
 - I spirekoret er den største læring: KOR er noget vi gør sammen!...

Øvefrekvens

- Øvetidspunkt
- Korsæson- længde?
- korprøvens varighed

Ugentlige ”Køreplaner”: Tilrettelæggelse/disponering

- Samling – koret ”lander” – samlet koncentration
 - Startsang/velkomst-sang – samme hver gang
- Opvarmning
 - KROP
 - VEJRTRÆK/LUFT
 - STØTTE/KLANG
 - INTONATION/SOLFA

- fokus på? – måske noget fra en ny korsats?
- Variation vigtig
 - Både af hensyn til stemmer og koncentration
 - o Tidsplan
- Repertoire
 - Nyt – gammelt/kendt
 - Let - udfordrende
 - a cappella/akk.
 - følg din repertoireplan
 - planlægning af repertoire ift. korets kalender
- Brug af materialer:
 - Rytmekort
 - Tavle
 - ”Hr. Bold” – en lille bold til træning af puls – og til hjælp med at huske tekster
 - Noder?
 - Kormapper?
- Inddragelse af hørelære?
- Slutsang – samme hver gang – hvilken lyd ønsker jeg sangerne skal gå herfra med? ”Vild” musik eller ”lækker” lyd i ørerne? ;-)

IDÉER TIL DEN GODE STEMNING

1. Sæt rolig stemningsmusik på, når sangerne ankommer
2. Ha’ f.eks. lidt rugbrødsmadder, agurke- og gulerodsstænger samt vand klar FØR prøven, så sangerne kan få lidt god ”benzin” før prøven starter.

På selve korprøven være opmærksom på

- Sangernes dagsform/energi: *Læs mere om det i afsnittet: Hvordan leder jeg koret frem til et trygt og sikkert psykisk kormiljø?*
- De fem vigtige punkter for at få en HELHED – vær altid opmærksom på:
 - Puls, Rytme og betoning
 - Melodi
 - Tekst
 - Artikulation
 - Interpretation (forståelse af teksten)
 - Intonation
 - Harmonik/samklang/balance
 - Øvelser, der skærper det indre øre
 - Frasering
 - Klangideal?

- Form og aftaler
 - AABB...
- Magi!
 - Lign det I synger
 - Smittefarlig
 - ALT det, der ikke står i noderne
 - Billeder
- LYTTE!!
 - Det er svært at lytte efter, hvad koret synger, når du selv synger med...

Opvarmninger - i KROP og stemme

- Instrumentbygning

Ice-breakers

- Generelt
- "Lege" som f.eks.:
 - Navnelege
 - "Zapp"
 - Noget med Øjen-kontakt
 - Find mange flere på Kortools STALDTIPS

Forenklet skabelon til korprøven

- Fysiske rammer – stoleopsætning
- Psykiske rammer – tryghed (genkendelighed)
- Tavle? Klaver?
- Valg af repertoire
 - Overblik over kalender – hvornår skal koret "præstere"?
 - Ritualer: start- og slutsang? Andet?
 - Kendt / nyt
 - Enkelt (kanons) / udfordrende
 - Hvilket lydlandskab ønsker vi de går hjem på/med?
- Hvordan vil jeg indstudere? HELHED – DETALJE - HELHED
 - Skal de ha' noder? Skal de lære udenad?
- Værktøjskassen – Mål: at komme hele vejen rundt:
 - Opvarmning/instrumentopbygning
 - KROP/holdning
 - LUFT/vejrtræk

- **KLANG** /støtte
 - **INTONATION** /samklang
 - **ARTIKULATION**/rene vokaler og tydelige konsonanter
 - Solfa (Solmisation)
 - Vopa (Vocal Painting)
 - Ekkosang
 - Formhøring
 - Kanondans
 - Fagter/tegn
 - Rytmetræning
 - Klap
 - ”diggedagge”
 - Rytmekort
 - Lege med ”Hr. Bold” (puls og rytme)
 - Tavleøvelser
 - Stumsang
 - Punktsang
 - Interpretation (tekstforståelse/fortolkning)
 - Fonetik (sprog-lyd)
 - Skattejagt
- **Ha’ altid ”Ice-breakers” klar:** lege – rytmeklap – bodypercussion – Solfa...

Hvordan leder jeg koret frem til et trygt og sikkert psykisk kormiljø?

Mange kor er sammensat af sangere fra forskellige skoler/institutioner, hvilket i sig selv kan være uro-skabende. Nogle kommer måske fra en klasse, der ikke fungerer socialt, og de kan trække den energi med sig til kor. Derfor er det så vigtigt, at du prioriterer og sørger for, at koret ”lander” sammen – hvem er her, hvem savner vi.

Brug tid på at SE dine sangere til hver korprøve

Brug et kort øjeblik på at se sangerne, italesæt gerne deres energiniveauer. Målet er at finde frem til en fælles, positiv dynamik med

god energi. Fortæl dem, at det er den gode stemning du ønsker. De kan evt. tale med deres kormakker (du sætter dem sammen to og to) om, hvordan dagen har været indtil nu – og kort tid efter, vil I være klar til at starte med en startsang. Og SÅ kommer opvarmning, lege med klap osv = det du har forberedt. Det må ikke fylde for meget – højst 5 minutter, men det er givet godt ud!

Vigtigt for en vellykket korprøve er arbejdsro – det trives ALLE (bedst) med. Det er vigtigt, at du sammen med koret taler om, hvad der forstyrrer – de ved det jo godt. Mind sangerne om – INDEN korstart, at hvis de skal på toilet, så er det inden korprøven starter – og er der så en, der alligevel skal – så aftal nogle tegn for det, så det ikke forstyrrer flowet.

Hold flowet kørende med ”arbejdsro”

Børn/unge, der forstyrrer, gør det som regel af én årsag: at de ikke bli'r/er blevet set nok. INGEN børn eller unge kommer bevidst til kor for at ødelægge korprøven.

Du skal også gøre dig bevidst om, hvad du vil tolerere. Nogle gange misfortolkes børns ”forstyrren”, men i de fleste tilfælde, er det faktisk fordi de lader sig rive med, og kommer måske med en god idé – grib den (gerne). Anerkend sangernes entusiasme og lyst til at byde ind.

Møder du dårlig energi, uoplagthed eller modstand, kan du i langt de fleste tilfælde finde svaret i enten:

- Træthed – måske skyldes det:
 - har de tanket nok op?
 - Derfor er det en god idé at sørge for lidt til ganen og maven FØR korstart
- Kedsomhed – måske skyldes det:
 - Har du valgt den rigtige sang? De rigtige værktøjer?
 - Bliver I hængende for længe ved den samme sang?
- Pres – måske skyldes det:
 - sangen er for svær
 - Sikrer du, at alle er med?
 - Har du planlagt indstuderingen?
- Usikkerhed og utryghed – måske skyldes det:
 - Din ledelse er ikke synlig – du er ikke tydelig nok
 - Koret ved ikke, hvorfor I skal synge sangen
 - Koret ved ikke, hvad de synger (tekstforståelse)
 - At du ikke har tydeliggjort grænser
 - Dårlig selvtillid – og selvværd
 - Hos sangerne
 - Kroppen ændrer sig (teenagere)
 - Bange for at dumme mig
 - Hos korlederen...
 - Dårligt arbejdsmiljø
 - Manglende opbakning
 - Manglende færdigheder
 - Tidspres
 - Brænder ikke for korarbejdet

Hvad gør jeg?

- Meget af det ovenstående kan løses ved at være godt forberedt. Jo yngre sangerne er, jo mere skal du kunne udenad...
- Vis, at det er dig, der bestemmer. Når korprøven er godt i gang, er der ikke tid til – eller brug for – demokrati! Har koret forslag og ønsker, tages det op før, efter eller på et andet aftalt tidspunkt.
- Det er OK at være usikker – tag ikke deres ”forstyrrelser” personligt. Det har i langt de fleste tilfælde ikke noget med dig at gøre.
- Ros koret, når det er relevant – og sandt – og når I er på rette vej. At du viser begejstring og kan rose, gør dig til et godt forbillede – en overskudsperson, der gerne giver – og det giver tryghed.
- Tolerér ikke indbyrdes negative kommentarer eller kritik.
- Støt op om positive bemærkninger og indfald.
- Tal med sangerne før kor, i pausen og efter. Vis interesse for det, de har på hjerte – men døm ikke.
- Vis respekt – og tag alle deres henvendelser alvorligt. Har du ikke lige tid, så fortæl, hvorfor.
- Sæt grænser – sig fra, hvis der opstår noget du ikke kan tolerere.
- Væn koret til at række hånden i vejret, hvis de vil sige noget.
- Sangerne spejler sig i dig. Vær opmærksom på din egen kropsholdning, dit udtryk og dine bevægelser
- Vær smittefarlig! Det er du, når du er engageret – så kan de ikke lade være med at være med.

Det kan tage lang tid for koret at vænne sig til korets ”husregler” – lang tid at få den arbejdsro du ønsker, men holder du fast, skal det nok lykkes.

Der er næsten altid sangere, der nærmest ikke orker at stå op - de vil hele tiden sidde. Men før kor, i pausen og efter kor, har de

masser af energi. Lær dem at kende, vis dem opmærksomhed – og lad dem evt. sidde, indtil de føler en fortrolighed med at være der, med dig og de andre sangere. Det skal også nok komme...

En god idé til de helt små – og hvis der er børn med ”diagnoser”:
- og egentlig også alle ”de andre”...

Det, der er godt for nogle, er godt for alle

- Giv sangerne en tidsramme
- Skriv dagens program på tavlen
 - Til de helt små evt. symboler/tegninger
- Samme opstart og afslutning hver gang
- En ting ad gangen
 - Ikke alle børn kan klare forstyrrelser
 - Opmærksomheden kun ét sted
- Pas på med ironi – det forstår de ikke...
 - Meget gerne lave sjov – pas på du ikke bliver ”klovnen”
- Generelt piger/drenge:
 - Drenge = fysiske/konkurrenceminded
 - Piger = relationer/konflikter
- HELHED kan være svært at overskue for et barn
 - derfor er detaljen MEGET vigtig
 - Brug forskellige værktøjer til samme sang fra gang til gang – igen: vi lærer forskelligt
- Leg spejl-øvelser ift. følelser og udtryk
- Kormakker (=én af støtte sig til, holde sammen med - en, der kan hjælpe)

Læs mere om, hvordan du kan forholde dig til sangere med ”diagnoser” i et spændende projekt som Louise Hüberts har udarbejdet for ”Sangens Hus” (”Inkluderende børnekor”)

Billede fra Anne Lise her

10 FAKTA OM DANNELSE I KORET - i ikke-prioriteret rækkefølge

- 1 I koret er ”jeg” (= den enkelte sanger) ikke den vigtigste – ALLE er (lige) vigtige.
- 2 Hold fast i de gode vaner – slæk ikke
- 3 Sørg for, at alle sangerne bliver set til hver korprøve – af dig
- 4 Navneopråb / navnesang - og gør opmærksom på dem I savner – det giver sangerne en fornemmelse af at være uundværlige
- 5 Start til tiden
- 6 Vil man sige noget: hånden op
- 7 Vær forbillede ved at være inkluderende, engageret og velforberedt
- 8 Mød verden med positivitet og nærvær – vis, at du er oplagt og interesseret. Glem ALT om træthed, overarbejde, for meget arbejde og indkøbssedler...
- 9 Ingen unødvendige afbrydelser fra sangerne. Fortæl dem, at du glæder dig til at høre, hvad de har på hjerte i pausen eller efter kor.
- 10 Sørg for at sangerne har opmærksomhed på hinanden gennem ”lege”/Ice Breakers

Postulat: Den smittefarlige korleders inderste kerne er ydmyghed

Korleder er mere end kor og lede... Det at være korleder rummer mange titler, og det er altafgørende for at få alle sangere i mål, at du leder med en stor portion ydmyghed for opgaven. For du er så meget mere: du er underviser, dirigent, omsorgsperson, coach, mentor, guide og konfliktløser. Det er dig, der faciliterer rammerne og udviklingsprocessen for koret. Det er dig, der har fået den fornemste opgave i denne verden: at sætte en proces i gang, så alle sangerne kan "shine" – at stråle af sangglæde og virkelyst. Du er og bliver en del af det fællesskab – som du har faciliteret – og målet er: alle sangerne er medskabende. Med tiden kan du nærmest gøre dig "usynlig" og lade sangerne komme frem i lyset. Det kræver bl.a. bevidsthed på ansvarsfordeling og kompetence. Kompetence rummer viden, erfaring og evner. Med kompetencen følger ansvar, og kompetencens DNA hviler på retfærdighed. Forstået på den måde, at korlederen ikke er mere værd end sangerne – I er ligeværdige. Tillid og respekt skal være til stede begge veje. Og i bund og grund, er det ikke repertoireet til kommende gudstjenester og koncerter der bør være markøren for succes. Nej, relationerne i fællesskabet er markøren. Hvis relationen er rodfæstet i ydmyghed, nærvær, empati, taknemmelighed OG kærlighed, vil alt det andet lykkes.

I ligeværdigheden ligger også, at jeg som underviser selv får læring med mig. Jeg bliver en dygtigere korleder af at undervise.

Jo mere kompetence (viden, erfaring og evner), jo mere ansvar. Men mere ansvar er ikke lig med, at du har mest ret!

Viden alene er ikke det samme som at KUNNE eller GØRE

For at kunne, skal jeg forstå min rolle som korleder, tilgå opgaven et inderligt og brændende ønske om, at koret skal lykkes – ikke kun dig...

Og når jeg udmattes – ikke hvis, men når (for det gør vi alle), må jeg finde tilbage til drivkraften. Hvad var det, der fik mig til at brænde for korlivet? Hvad er det nu jeg er rigtig god til? Har jeg spredt mig for meget? Hvad kan jeg gøre? Trænger jeg til fornyelse? Hvor kan jeg finde hjælp?

Hjælpen finder du hos kolleger - eller en ven – og KORLIV står klar med en coach-ordning, der KUN koster dit menighedsråd kørepenge... Søg hjælp, før du brænder... ud...!

ALT godt til dig – og dit korarbejde 😊